

**TURUN
YLIOPISTO**

”Hyvän maun rajoissa”

Kuuntelijoiden ja tekijöiden näkemyksiä true crime -podcastien eettisyydestä

Siru Huhtala

Kandidaatintutkielma

Kulttuurien tutkimuksen tutkinto-ohjelma, kulttuurien tutkimus

Historian, kulttuurien ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Toukokuu 2025

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Tiivistelmä

Tämä tutkielma käsittelee kuuntelijoiden ja tekijöiden näkemyksiä true crime -podcastien eettisyydestä. Tutkimuksen tarkoitus on kartoittaa true crime -podcastien tekemiseen ja kuunteluun liittyviä eettisiä ongelmia sekä käytäntöjä, joilla true crime -podcastien tekijät ja kuuntelijat käsittelevät ja hallitsevat niitä. Tutkielma perustuu kahden true crime -podcastin tekijän ja kahden kuuntelijan otokseen. Tutkielman aineisto koostuu neljästä puolistrukturoidusta teemahaastattelusta. Aineiston analyysimenetelmänä toimii teoriaohjaava sisällönanalyysi. Tuloksista ilmenee useita eettisiä ongelmia, joita true crime -podcasteihin liittyy ja erilaisia tapoja, joilla näitä eettisiä ongelmia voidaan hallita.

Avainsanat: True crime, true crime -podcastit, deskriptiivinen etiikka, eettiset näkemykset

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1.	Tutkimuksen aihe ja lähtökohdat	1
1.2.	Tutkimuskysymykset	2
1.3.	Aiempi tutkimus	2
2	Teoreettinen viitekehys ja käsitteistö	4
3	Aineisto ja menetelmät	6
3.1.	Aineiston muodostaminen	6
3.2.	Menetelmät	6
3.3.	Tutkimusetiikka ja tutkijan paikantuminen	7
4	Analyysi	9
4.1.	Jaksojen aiheet ja sisältö	9
4.2.	Kerronnan tavan ja tyylin merkitys	11
4.2.1.	Väkivallan kuvailu	11
4.2.2.	Uhria kunnioittava kerronta	12
4.2.3.	Tyylin rooli kerronnassa	13
4.3.	Kaupallistamisen ja viihteellistyminen ero	14
4.3.1.	Kaupallistaminen	14
4.3.2.	Viihteellistyminen	15
4.4.	Kuvat, videot ja muu media osana podcasteja	16
4.5.	Eettiset käytännöt ja eettisen vastuun jakautuminen	18
4.5.1.	Oman etiikan hallinta	18
4.5.2.	Tekijöiden ja kuuntelijoiden eettinen vastuu	19
5	Johtopäätökset	22
5.1.	Eettiset ongelmat true crime -podcasteissa	22
5.2.	Tapoja käsitellä ja hallita eettisiä ongelmia	23
	Lähteet	25
	Liitteet	
	Liite I. Haastattelukutsu	
	Liite II. Haastattelurunko	

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen aihe ja lähtökohdat

Podcastit ovat nousseet suosituksi mediaksi Suomessa 2020-luvulla. Podcastien joukossa erityistä kiinnostusta ovat herättäneet *true crime*¹ -aiheiset podcastit. Korona-aika vaikutti huomattavasti true crime -podcastien suosioon, sillä yhä useampi kiinnostui niistä kotikaranteenissa ollessaan. Monen kohdalla kuuntelu on lähtenyt kiinnostuksesta aiheesta, ja erityisesti sen psykologista puolta, kohtaan. True crime on kiinnostanut ihmisiä läpi aikojen, joten podcastit voidaan nähdä jatkumona true crime -median kulutuksessa. (Nuutinen 2022; Ruohonen 2022, 7, 53–54.)

True crime -kerronnan historia voidaan jäljittää 1600-luvulle, jolloin kuolemaan tuomituilta on tallennettu monenlaista heidän elämiinsä, rikoksiinsa ja tuomioihinsa liittyvää materiaalia. Hirttäjäisiä on historiassa pidetty kansanhuvina ja ihmiset jopa vaativat pääsyä julkisten teloitusten yleisöihin. Ihmisten kiinnostus tosielämän rikollisuuteen ja rikollisiin johtaa siis monen vuosisadan takaa. (Ruohonen 2022, 96–97.)

Rikostapauksien kerronta on kuitenkin saanut osakseen paheksuntaa jo 1700-luvulta lähtien, sillä sitä on usein pidetty sopimattomana. Pelättiin myös, että rikosten ja rikollisten kuvailu johtaa rikollisuuden kasvuun. Ihmisten suhtautuminen rikoskirjallisuuteen ja true crimeen on vaihdellut vuosisatojen aikana, ja ne ovat joutuneet moneen otteeseen eettisen arvioinnin kohteiksi. Rikoskirjallisuus on yleisesti hyväksytty kaunokirjallisuuden lajina vasta 1990-luvulla, minkä myötä myös tosielämän rikoskerronta nousi vakavasti otettavaksi median muodoksi. (Ruohonen 2022, 356–358.)

True crime -podcastien suosion kasvu on saanut aikaan sen, että ilmiö on yhä useammin ollut keskustelun ja tarkastelun kohteena. True crimen eettistä vastuuta on tutkittu monelta eri kannalta, ja sen mahdollisia ongelmakohtia on kartoitettu. (Jäntti 2023.) Oma true crime -sisällön kulutukseni herätti minut pohtimaan ilmiötä tarkemmin, minkä seurauksena päätin tarkastella tutkimuksessani true crime -podcastien etiikkaa. Vaikka kiinnostukseni aiheeseen kumpuaa henkilökohtaisista syistä, teen tutkimukseni ennen kaikkea siksi, että pidän sitä merkittävänä lisänä true crimen etiikkaa ja vastuuta koskevaan keskusteluun.

Tutkimukseni käsittelee true crime -podcastien etiikkaa. Keskityn erityisesti true crime -podcastien mahdollisiin eettisiin ongelmiin sekä niiden käsittelyyn ja hallintaan. Tuon esille niin kuuntelijoiden

¹ True crime (suom. ”*todellinen rikollisuus*”) tarkoittaa nimensä mukaan tosielämässä tapahtuvaa rikollisuutta, ja termi yhdistetään yleensä siitä kertovaan mediaan (Ruohonen 2022, 53).

kuin tekijöidenkin näkökulmia ja kokemuksia aiheesta, sillä tarkoitukseni on tutkia ilmiötä sen asianomaisten kautta ja ymmärtää heidän näkemyksiään aiheesta. Aihe ei ole ratkaistavissa yksioikoisesti, minkä vuoksi informanttien näkemykset ja kokemukset ovat tutkimukseni keskiössä (Ruohonen 2022, 356).

1.2 Tutkimuskysymykset

Rajasin tutkielmani true crime -podcasteihin ensisijaisesti siksi, että niiden suosio on kasvanut merkittävästi viime vuosina, ja toisaalta siksi, että podcastit ovat itselleni tutuin true crime -median muoto. Tutkimukseni ei kuitenkaan keskity true crime -genren asemaan podcast-median kontekstissa, vaan tarkastelee sen sijaan true crimen kerronnan ja kuluttamisen eettisiä ulottuvuuksia sekä podcastien tekijöiden että kuuntelijoiden näkökulmasta.

Tutkimukseni tavoitteena on paitsi kartoittaa true crime -podcastien eettisiä haasteita, myös selvittää, kuinka tärkeänä informantit pitävät eettistä pohdintaa omassa toiminnassaan. Koska true crime -harrasteisuus on jatkuvasti eettisen tarkastelun kohteena, haluan ymmärtää, miten tekijät itse käsittelevät näitä kysymyksiä ja haasteita (Jääskeläinen 2023). Olen tämän myötä muotoillut tutkimuskysymyksiksi seuraavat kaksi kysymystä, joiden avulla uskon pääseväni asian ytimeen ja ymmärtäväni syvällisesti informanttien kokemuksia sekä ajatuksia tutkittavasta ilmiöstä.

1. Mitä eettisiä kysymyksiä ja ongelmia true crime -podcastien tuottamiseen sekä kuluttamiseen liittyy?
2. Miten tekijät ja kuuntelijat käsittelevät ja hallitsevat true crime -podcastien eettisiä ongelmia?

1.3 Aiempi tutkimus

Koska keskityn tutkimuksessani lähinnä true crime -kerronnan etiikkaan, ei tutkielmani kannalta ole olennaista, keskittyykö hyödyntämäni aiempi tutkimusmateriaali nimenomaisesti podcastien vai yleisemmin true crime -median etiikkaan. Voin siten hyödyntää monipuolisesti aiempaa tutkimusta, joka käsittelee true crime -genren eettisiä kysymyksiä riippumatta sen mediamuodosta.

Podcastit voidaan nähdä hyvinkin tuoreena median muotona, sillä ne ovat vakiintuneet kunnolla vasta 2000-luvulla (Hammersley 2004). Tämän vuoksi true crime -genreä on tutkittu laajemmin muissa konteksteissa tai yleisenä ilmiönä. Lähimpänä tutkimusaiheittani olevia aiempia tutkimuksia ovat esimerkiksi Noora Hakolan medianomitutkiminnon opinnäytetyö (2020) ”*Kotimaiset true crime -*

podcastit ja niiden tekijöiden eettinen vastuu” sekä Caroline Grahamin ja Kylie Stevensonin tutkimus (2022) ”*It doesn't feel right to say how much I enjoyed this': Listener perspectives on ethics in true crime podcasts*”. Hakolan tutkielma käsittelee true crimen etiikkaa podcastien tekijöiden kannalta, kun taas Grahamin ja Stevensonin tutkimus keskittyy kuuntelijoiden näkökulmaan. (Hakola 2020, 1; Graham ja Stevenson 2022, 211.)

Hyödynnän tutkimuksessani Ezri Noen tutkimusta (2022) ”*True Crime Podcasts: Analyzing Ethical Principles, Advocacy, and Sensationalism*”, joka analysoi true crime -podcastien sisältöä eettiseltä kannalta sekä Jordan Smailin tutkimusta (2022) ”*The Ethical Dilemmas of the True Crime Genre*”, joka käsittelee etiikkaa true crime -genressä yleisesti. Smailin tutkimukseen on sisällytetty podcastien lisäksi muitakin tutkittavia true crime -kerronnan muotoja, kuten dokumentteja ja tietokirjallisuutta, mutta voin tästä huolimatta hyödyntää sitä osana omaa tutkielmaani, kuten aiemmin mainitsin. Noen tutkielma on puolestaan aiheeltaan hyvin lähellä omaani, minkä vuoksi se toimii keskeisessä osassa tutkielmani tutkimuskirjallisuutta. (Noe 2022, 4 ja Smail 2022, 2–3, 6.)

2 Teorettinen viitekehys ja käsitteistö

Tutkielmani on laadullista tutkimusta, jossa havainnoidaan ja analysoidaan informanttien mielipiteitä sekä asenteita aiheesta. Tutkielmani keskiössä toimii siis ajatus kokemuksellisuudesta ja henkilökohtaisista ajatusmalleista, minkä vuoksi rakennan tutkimukseni deskriptiivisen etiikan käsitteen ympärille. Deskriptiivisellä etiikalla tarkoitetaan ihmisten eettisten näkemysten empiiristä tutkintaa. Deskriptiivisen etiikan avulla pyritään ennen kaikkea ymmärtämään eettisiä näkemyksiä ja moraalikäsitteitä suhteessa vallitseviin sosiaalisiin, taloudellisiin sekä maantieteellisiin olosuhteisiin. (Hämäläinen 2016, 2–4.)

Deskriptiivisen etiikan käyttö teoreettisena viitekehysenä toimii tutkielmassani, sillä olen kiinnostunut yksilöiden eettisistä näkemyksistä. Käytännössä tutkin siis informanttien käsityksiä hyvästä ja pahasta sekä oikeasta ja väärästä. Deskriptiivinen etiikka osana viitekehystä on tutkielmassani perusteltua, koska tutkimani kohteen eettisiin kysymyksiin ei löydy ehdotonta oikeaa tai väärää vastausta. Eettisesti oikea ja väärä ovat tutkielmani kontekstissa rakennettava kokemuksellisuuden ja yksilöiden näkemysten pohjalta.

Tutkimuksessani informantit nähdään aiheen asiantuntijoina, mutta tavoitteena on myös tuoda esiin heidän positionsa luovaa kontekstia. Tällä viitataan siihen, että haastateltavat ovat true crime -sisällön kuluttajia ja tuottajia, minkä vuoksi he paikantuvat ilmiön sisälle. Tämä asema vaikuttaa väistämättä heidän kokemuksiinsa true crime -podcastien etiikasta. Informanttien sisäpiiristä käsin muotoutunut näkökulma ei kuitenkaan ole tutkimukselle haitaksi, vaan se päinvastoin tukee tutkimuksen tavoitetta ymmärtää nimenomaan ilmiön sisällä toimivien ajatuksia, ei valtavirran yleistä suhtautumista.

True crime -kerronnalla viitataan kerronnalliseen esitykseen tosielämän rikostapauksista, ja true crime -käsitteen määrittelen Voitto Ruohosen mukaan:

Tosirikos on laaja ilmiö. Se kattaa monenlaisia kulttuurimuotoja, joita yhdistää pohjautuminen todellisuudessa tehtyihin rikoksiin ja niiden kiehtovuuteen. [...] Todelliseen rikostapaukseen kuuluvat ensinnäkin tekijä ja uhri sekä mahdolliset sivulliset ja todistajat, toiseksi itse teko ja sen mahdolliset motiivit, kolmanneksi ne erityiset olosuhteet, joissa teko tapahtui, neljänneksi rikoksen tutkijat ja tutkintaprosessi koko laajuudessaan sekä viidenneksi oikeudenkäynti ja tekijän sama rangaistus. (Ruohonen 2022, 7–8.)

Päätin tutkielmassani käyttää termiä ”true crime” termin ”tosirikos” sijaan, sillä arvioin sen sopivan tutkimukseeni paremmin. Tosirikos viittaa yleisesti tosielämän rikollisuuteen, mutta true crime -termi viittaa median ja kerronnan genreen, jota myös tutkin tässä tutkielmassani. Näin ollen true

crime on informatiivisempi, ja se tukee tutkielmani asetelmaa tosirikos-termiä paremmin. True crime on myös suomenkieleen vakiintunut termi ja sitä käytetään niin ilmiön sisällä, kuin sen ulkopuolellakin, minkä vuoksi se on laajan yleisön tunnistama (Yläne 2024, 3).

Kaksi informanttiani tuottavat true crime -podcasts sisältöä työkseen ja kaksi muuta kuuntelevat sisältöä harrastuksena sekä vapaa-ajanvietteenä. Podcastmaailmassa True crime -median tuottamisella on siis viihteellinen sekä kaupallinen arvo. Tämän vuoksi haluan avata podcasteihin liittyviä ja tutkielmalleni olennaisia termejä *viihteellistyminen* ja *kaupallistaminen*. Nämä käsitteet ovat myös osana tutkimustani: Liittykö true crimen viihteellistymiseen ja kaupallistamiseen jotain eettisiä ongelmia?

Viihteellistymisessä, eli tabloidisaatiossa, on kyse siitä, että median sisältö ja kerronta siirtyvät vakavasta viihteelliseen, jolloin rationaalinen lähestymistapa korvautuu tunteisiin vetoavalla ja sensaatiohakuksella esitystavalla. Tällöin kerronta on ihmisläheisempää, kansankielisempää ja vähemmän formaalia. (Korolainen 2012, 8–9.) Kaupallistamisella tarkoitetaan sitä, kun mainonnan ja markkinoinnin logiikkaa sovelletaan johonkin toimintaan tai järjestelmään (McAllister 2021). Viihteellistyminen ja kaupallistaminen ovat keskeisiä termejä tutkielmassani, sillä ne ovat olennaisia tekijöitä true crime -median tuottamisessa ja levittämisessä.

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Aineiston muodostaminen

Tutkielmani primääriaineistona toimii neljä puolistrukturoitua teemahaastattelua. Haastattelin kahta true crime -podcastien tekijää sekä kahta true crime -podcastien kuuntelijaa. Otin haastateltaviin yhteyttä suoraan joko sähköpostitse tai Instagramin Direct-viestillä. Tein haastattelut Teams-videopuheluin helmi- ja maaliskuussa 2025, ja kukin haastattelu kesti noin 1,5 tuntia. Äänitin haastattelut ja kirjasin muistiini mielestäni olennaiset kohdat. Lisäksi tein jokaisesta haastattelusta laajemmat muistiinpanot äänitteiden pohjalta jälkikäteen.

Olin luonut haastatteluja varten haastattelurungon (liite II), joka ohjasi haastattelua jättämällä kuitenkin tilaa vapaalle keskustelulle (Fingerroos, Kajander ja Lappi 2022, 193). Käytin kaikissa haastatteluissa samaa haastattelurunkoa, mutta kaksi kysymystä (kysymykset 9 ja 10) jaoin kahteen osaan (osiin a ja b). Nämä kysymykset käsittelevät samaa teemaa, mutta a-osat on suunnattu podcastien tekijöille ja b-osat kuuntelijoille.

Haastattelurunko on jaettu kahteen pääteemaan: I Eettiset kysymykset ja II Oma vastuu ja reflektointi. Näiden lisäksi sisällytin mukaan yhden lisäkysymyksen (III Lisäksi). Ensimmäisen osion kysymykset keskittyvät etiikkaan, ja ne on laadittu vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, joka käsittelee true crime -podcastien eettisiä haasteita. Toisen osion kysymykset on puolestaan luotu vastaamaan toiseen tutkimuskysymykseen. Ne käsittelevät podcastien kuuntelijoiden ja tekijöiden tapoja käsitellä sekä hallinnoida eettisiä haasteita.

Päätin sisällyttää haastatteluihin kevyen dialogisen tutkimusotteen, sillä koin sen eduksi tutkimukselle. Dialogisella tutkimusotteella tarkoitetaan sitä, että tutkija osallistuu haastatteluun keskustelukumppanina sen sijaan, että pysyisi taka-alalla. Tämä mahdollisti sen, että pystyin haastattelijana kyseenalaistamaan haastateltavan näkemyksiä sekä vaikuttamaan aktiivisesti keskustelun kulkuun, erityisesti koska aihe on minulle entuudestaan tuttu. Dialoginen tutkimusote kuitenkin edellyttää usein pidempikestoista luottamus- ja haastattelusuhdetta, minkä vuoksi se toimi tässä yhteydessä ainoastaan tukevana apuvälineenä, ei ohjaavana tekijänä. (Fingerroos, Kajander ja Lappi 2022, 190–191.)

3.2 Menetelmät

Aineistoni ja tutkimukseni ovat laadullisia eli kvalitatiivisia. Tavoitteenani on selvittää informanttien näkemyksiä sekä ymmärtää ilmiön sisällä vallitsevia ajatuksia aiheesta. Tutkimukseni

ei pyri luomaan kattavaa kokonaiskuvaa tutkimuskohteesta, vaan tarjoamaan näkökulmia true crime -podcastyhteisön sisältä. Kokemuskäkökulma on näin ollen tutkimukselleni olennaisempi kuin objektiivinen kiistattomuus. Teoreettiset käsitteet ovat silti keskeisessä roolissa, sillä ne tarjoavat tutkielmalleni vankan perustan, jonka varaan tutkimus rakentuu.

Aineiston analyysimenetelmänä toimii teoriaohjaava sisällönanalyysi. Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä yhdistyvät aiempi teoria ja aineistosta esiin nouseva tieto. Vaikka analyysi etenee aineistolähtöisesti, sitä ohjaavat ja tukevat ilmiöstä valmiiksi tiedetyt teoreettiset käsitteet. Tarkoitus on muodostaa yleiskäsitys tutkimuskohteesta ensisijaisesti aineiston pohjalta, mutta liittyy siihen myös teoreettista käsitteistöä. (Tuomi ja Sarajarvi 2018, 133.)

3.3 Tutkimusetiikka ja tutkijan paikantuminen

Tutkielmani keskeinen eettinen haaste liittyy informanttien yksityisyydensuojaan. Tämän vuoksi olen anonymisoinut haastateltavat poistamalla kaikki tunnistetiedot ja viittaa heihin nimikkeillä tekijä 1, tekijä 2, kuuntelija 1 ja kuuntelija 2. Tutkijana vastuullani on myös huolehtia haastattelunauhoitusten asianmukaisesta säilytyksestä ja niiden oikeaoppisesta tuhoamisesta. Haastateltavia on lisäksi kunnioitettava itsemääräämisoikeuden ja tietosuojalain mukaisesti. Olen siksi informoinut heitä oikeudesta keskeyttää haastattelu ennen aikaisesti, vetää suostumuksensa pois jälkikäteen tai olla vastaamatta esitettyihin kysymyksiin. Kerroin tutkimuksesta, aineiston käytöstä sekä tietosuojasta jo haastattelukutsun yhteydessä ja kertasin nämä asiat vielä haastattelun alussa. (Kuula 2006, 128–134.)

Tutkimuksessani käsitellään haastateltavien henkilökohtaisia aatteita, arvoja ja eettisiä näkemyksiä, joita voidaan pitää arkaluonteisina ja tunteita herättävinä aiheina. Jotta osallistuminen tutkimukseen ja itse haastattelutilanne koetaan turvalliseksi, informanttien vakaumuksia ja moraalisia käsityksiä on lähestyttävä erityisellä sensitiivisyydellä ja niistä on kirjoitettava kunnioittavalla tavalla. Tarkoituksena on välttää haastateltavien tai heidän yksityisyytensä loukkaamista. Ottamalla sensitiivisyyden huomioon, minulla on myös paremmat mahdollisuudet avoimempaan dialogiin haastateltavien kanssa, mikä puolestaan mahdollistaa laaja-alaisemman ja laadukkaamman primääriaineiston keruun. (Kuula 2006, 124, 135–136.)

Paikannun tutkijana osaksi tutkimuskohdettani, sillä olen itse pitkäaikainen true crime -podcastien kuuntelija. Kuunteluhistoriani myötä olen muodostanut myös henkilökohtaisia näkemyksiä true crime -podcastien etiikkaan liittyen. Henkilökohtainen sidos tutkimuskohteeseen edellyttää erityistä huomiota, jotta tutkimuseettisiä ongelmia ei synny. Tämän vuoksi on tärkeää, että erotan omat

mielipiteeni tutkimustulosten analyysistä ja säilytän etäisyyden henkilökohtaisiin näkemyksiini. Toisaalta oma kokemuksellisuuteni on myös hyödyksi, sillä se helpottaa aihepiirin ymmärtämistä ja aineistoon syventymistä. On kuitenkin tärkeää, että reflektoin ja tarkkailen omaa paikantumistani koko tutkimusprosessin ajan.

4 Analyysi

Haastateltavat toivat esiin laajasti erilaisia eettisiä haasteita, jotka liittyvät true crime -podcastien tekemiseen ja kuuntelemiseen. Aineistosta hahmottui kuitenkin yhteinen näkemys siitä, että true crime -podcasteja on mahdollista tuottaa ja kuluttaa eettisesti. Haastateltavat toivat esiin erilaisia näkemyksiä siitä, miten ja kuinka usein he käsittelevät eettisiä kysymyksiä omassa toiminnassaan. Aineistosta kävi myös ilmi, kuinka tärkeässä osassa eettinen pohdinta on true crime -podcasteja ja miksi niiden eettiset ongelmat tulee ottaa vakavasti.

4.1 Jaksojen aiheet ja sisältö

Haasteltavista tekijä 1 ja tekijä 2 kokivat, että eettinen pohdinta on läsnä kaikissa podcastjaksojen tekemisen vaiheissa. Molemmat kuvasivat etiikan kulkevan jatkuvasti mukana heidän työssään. Tekijä 2 totesi, ettei etiikkaa voida erottaa true crime -podcastien tekemisestä, vaan se toimii jatkuvasti työn taustalla. Molemmat tekijät kertoivat eettisen pohdinnan alkavan jo jakson aihetta valittaessa.

Tekijä 1 sanoi tekevänsä podcastjaksoja lähtökohtaisesti sillä ajatuksella, että hänellä on aina jokin perusteltu syy käsitellä kyseistä tapausta tai aihetta. Hän koki tuottavansa eettisesti kestäväää true crime -podcastia, koska pyrkii jaksoissaan nostamaan esiin yhteiskunnallisesti merkittäviä ja usein pimentoon jääviä aiheita ja teemoja. Hän mainitsi tällaisia olevan esimerkiksi naisiin kohdistuva väkivalta, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuva väkivalta sekä rasismi.

Myös tekijä 2 kertoi harkitsevansa jaksojensa aiheet tarkkaan. Hän kertoi pohtivansa erityisesti sitä, onko tietystä tapauksesta sopiva aika ja hetki kertoa. Syyksi tähän hän mainitsi, ettei halua käsitellä liian tuoreita tapauksia, sillä ne herättävät usein voimakkaita tunteita kuuntelijoissa. Toisin kuin rikosjournalistit, podcastien tekijät voivat itse valita ajankohdan, jolloin käsitellä tapauksia (T2). Lisäksi hän totesi, että tuoreemmista tapauksista leviävän usein paljon väärää tietoa, eikä hän halua altistaa virheelliselle tiedolle tai levittää sitä eteenpäin.

Tekijät 1 ja 2 sanoivat molemmat tiedostavansa, että voisivat ansaita enemmän kertomalla podcasteissaan tietyn tyyppisistä rikostapauksista, mutta he tekevät tietoisesti valinnan olla käsittelemättä niitä. He kokevat, että rikostapauksilla ”helpon rahan” (T1) tekeminen on epäeettistä. Tekijä 1 mainitsi tällaisiksi esimerkiksi lapsiin kohdistuvat rikokset, erittäin tunnetut ja jo paljon käsitellyt tapaukset sekä erityisen raa’at väkivallanteot. Kumpikaan tekijöistä ei kuitenkaan sanonut täysin pidättäytyvänsä tekemästä jaksoja tällaisista aiheista. He korostivat, että tällaiset jaksot

vaativat erityisen huolellista harkintaa aiheen käsittelyyn, tapahtumien kuvauksen sekä jakson tekemisen syiden osalta.

Kolme haastateltavista (T1, T2 ja K1) sanoivat *spekuloinnin*² olevan eettisesti haastavaa, sillä se voi olla hyvin haitallista sekä epäkunnioittavaa tapausten osapuolia kohtaan. Tekijä 1 totesi, että spekuloinnissa voidaan ”mennä metsään”, jolloin tapauksista saattaa levitä väärää tietoa. Hän toi esiin myös sen, että spekulointi altistaa *mässäilylle*³, jota kaikki haastateltavat pitivät epäeettisenä. Tekijä 2 ei spekuloi omassa podcastissaan, koska ei pidä sitä mielekkäänä eikä eettisesti perusteltuna. Molemmat tekijät kertoivat tekevänsä jaksoja pääasiassa vain selvinneistä tapauksista välttääkseen epäselvyydet ja tarpeettoman spekuloinnin.

Vaikka kolme haastateltavista (T1, T2 ja K1) kokivat spekuloinnin eettisesti hankalaksi, kaksi heistä (T1 ja T2) korostivat, että eettinen arviointi on lopulta jokaisen podcastin tekijän henkilökohtainen asia. Tekijät 1 ja 2 kokivat suomalaisissa true crime -podcasteissa esiintyvän spekuloinnin yleisesti ottaen olevan laadukasta. He eivät siis pitäneet spekulointia automaattisesti epäeettisenä, mutta katsoivat sen sisältävän eettisiä riskejä, minkä vuoksi he itse välttivät sitä.

Kaikki haastateltavat pitivät väärän tiedon levittämistä epäeettisenä ja siksi korostivat laadukkaan taustatyön merkitystä. Kuuntelija 1 nosti esiin myös lähdemateriaalin käytön tärkeyden. Hän sanoi, että podcastien tekijöiden oikeaoppinen lähteiden käytön ja lähdekriittisyys ehkäisevät väärän tiedon leviämistä. Tekijät 1 ja 2 lisäsivät, että huolellinen ja laadukas taustatyö osoittavat kunnioitusta uhreja ja heidän omaisiaan kohtaan. Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että tapausten asianomaisten kunnioittaminen on olennainen osa eettistä true crime -toimintaa.

Kuuntelija 1 mainitsi yksityisyydensuojan useaan otteeseen. Hänelle oli erittäin tärkeää, että tapauksien asianomaisten yksityisyyttä ja toiveita yksityisyyteen liittyen kunnioitetaan. Hän kuitenkin rajasi rikoksen tekijät tämän ulkopuolelle, sillä hän sanoi, ettei koe sympatiaa heitä kohtaan. Tekijä 2 totesi, että toisin kuin rikoksen tekijät, uhrit eivät ole suostuneet rikoksen kohteiksi eivätkä antaneet lupaa heitä koskevaan julkisuuteen. Tekijä 2 ja kuuntelija 1 olivat siis yhtä mieltä siitä, että uhrien yksityisyys ja suostumattomuus julkisuuteen on tärkeää ottaa huomioon. Tämä oli kuuntelija 1:n mielestä erityisen merkittävää alaikäisten uhrien kohdalla.

² ”Tuntemattoman tai epävarman asian, tilanteen tai ilmiön käsitteleminen mielikuvitusta käyttäen, joko leikillisesti tai strategisesti jotain tiettyä päämäärää varten (esim. spekulatiivinen tarinankerronta, hypoteesien tekeminen tai toiminnan suunnittelu), kuvittelijan näkökulmasta tunnetuista tosiseikoista käsin (Tieteen termipankki).

³ Kaikki haastateltavat käyttivät termiä ”mässäillä”. Mässäilyllä haastateltavat tarkoittivat sensaatiohakuista, ylenpalttisen kuvailevaa sekä graafista kerronnan tapaa. (T1, T2, K1 ja K2.)

4.2 Kerronnan tavan ja tyylin merkitys

4.2.1. Väkivallan kuvailu

Yleinen linjaus kaikkien haastateltavien kohdalla oli, että liian graafinen, sensaatiohakuinen sekä ylitseampuva kuvailu ja kerronta ovat true crime -podcastien kohdalla epäeettistä. Tekijät 1 ja 2 totesivat, ettei yksityiskohtainen väkivallan kuvailu tuo tapausten kerronnalle lisäarvoa, vaan altistaa sen menemään mässäilyn puolelle. Kuuntelijat 1 ja 2 puolestaan mainitsivat, etteivät halua kuunnella väkivallan graafista kuvailua, sillä se tuntuu heidän mielestään mauttomalta.

Kuuntelija 1 kertoi arvioivansa jatkuvasti, onko hänen kuluttamansa true crime -sisältö liian kuvailevaa tai sisältääkö se epäolennaisia ja yksityiskohtaisia kuvauksia väkivallasta. Molemmat kuuntelijat sanoivat lopettavansa jakson kuuntelun aina, jos sen sisältö menee heidän mielestään liian graafiseksi. Kuuntelija 2 mainitsi kokevansa erityisesti lapsiin kohdistuvan väkivallan ja kidutuksen yksityiskohtaisen kuvailun erittäin epäeettiseksi. Kuuntelijat 1 ja 2 sanoivat haluavansa ymmärtää tapahtumien kulun, mutta eivät pitävänsä väkivallantekojen yksityiskohtia tai mässäilyä millään tavalla tarpeellisina.

Molemmat tekijät kertoivat kuvailevansa väkivallan yksityiskohtia tapauskohtaisesti. Tekijä 1 perusteli tätä sillä, että joissakin tapauksissa murhan tekotavasta tai väkivallan yksityiskohdista kertominen on tapauksen ymmärtämisen kannalta olennaista tai jopa välttämätöntä. Hän mainitsi, että tällöin tarkoituksena on kyse informoida kuulijaa ymmärrettävällä tavalla, ei tarjota raakaa materiaalia tai dramatisoitua viihdettä uhrien kustannuksella. Tekijä 1 mainitsi myös, että joskus tarkempi kuvailu auttaa asettamaan tapahtumat kontekstiin, mikä voi helpottaa ulkopuolisia ymmärtämään tilanteen taustalla vaikuttavia rakenteita ja syitä.

Tekijä 2 puolestaan koki, että väkivallan kuvailun oh hyväksyttävää tiettyyn rajaan saakka, jos sillä on merkitystä tapauksen ymmärtämisen kannalta. Yksityiskohtainen väkivallan tai murhan tekotavan kuvailu ei kuitenkaan hänen mielestään ollut yleensä perusteltua. Hän ei myöskään pitänyt tarpeellisena seksuaaliväkivallan yksityiskohtaista kuvailua, sillä koki sen erityisen häpäisevänä. Tässä hän perusteli uhrin ja tämän läheisten kunnioittamisella.

Tekijä 2 koki kuitenkin, että yhteiskunnallisella tasolla tapahtuneista rikoksista on hyväksyttävää ja jopa tarpeellista puhua. Hänen mielestään tapahtuneiden hirveyksien peittely ei ole perusteltua siinä mielessä, että ne olisivat liian järkyttäviä kuultaviksi. ”Se et siitä kuullaan, ei oo yhtään nii hirveetä ku se, miten se ihminen on sen kokenu” (T2). Hänen mielestään uhrien kokemaa väkivaltaa on siis tärkeää tuoda esiin, kunhan siitä puhutaan arvokkaasti.

Kaikilla haastateltavilla oli lähtökohtaisesti samanlainen linja väkivallan ja henkirikosten kuvailuun liittyen. Kukaan heistä ei pitänyt sopivana kertoa tai kuunnella yksityiskohtaisia kuvauksia väkivallasta. Haastateltavat jakoivat näkemyksen siitä, ettei tekojen graafinen kuvailu tai niillä mässäily tuo tapaukseen mitään lisäarvoa. Tekotavoista ja yksityiskohdista kertominen nähtiin haastateltavien mielestä hyväksyttävänä vain silloin, kun sillä on olennainen merkitys tapauksen ymmärtämisen kannalta.

4.2.2 Uhria kunnioittava kerronta

Molemmat kuuntelijat korostivat uhrien merkitystä. Kuuntelija 2 totesi, ettei uhrien sivuuttaminen tapausten kerronnassa tunnu hyvältä. Hän kertoi myös pitävänsä erityisesti sellaisista jaksoista, joiden tekemiseen uhrien läheiset ovat osallistuneet. Myös kuuntelija 1 koki tällaiset jaksot erityisen laadukkaina, sillä yhteys uhrin läheisiin luo läpinäkyvyyttä tekijän motiiveihin ja tehtyyn taustatyöhön.

Tekijät 1 ja 2 eivät osanneet suoraan sanoa, onko true crime -podcasteille eettisesti kestävämpää keskittyä kerronnassa uhrin elämään ja kokemuksiin vai rikoksen tekijän historiaan. Tekijä 2 totesi, että aiemmin true crime -podcasteissa painotettiin enemmän rikollislähtöistä näkökulmaa, mutta nykyään uhrikeskeisempi lähestymistapa on yleistynyt. Hän koki lähestymistavan eettisyyden olevan kuitenkin hyvin tapauskohtainen ja monimutkainen, sillä molempiin näkökulmiin liittyy oma eettinen ongelmansa:

- a) Uhrilähtöisessä kerronnassa voidaan loukata uhrin yksityisyyttä.
- b) Rikollislähtöisessä kerronnassa uhrin merkitys voi jäädä taka-alalle.

Tekijä 2 mainitsi, että henkirikoksen uhri ei ole suostunut tulemaan julkisuuteen rikoksen yhteydessä, kun taas (*syyntakeinen*⁴) rikoksen tekijä on tietoisesti päättänyt tekevänsä rikoksen. Tekijä 1 kuitenkin huomautti, että liiallinen tekijän korostus voi toimia ikään kuin imarteluna rikoksen tekijää kohtaan, minkä hän koki eettisesti hyvin kyseenalaiseksi. Toisaalta kuuntelija 2 toi esiin, että rikoksen tekijään keskityttäessä henkirikoksen uhri jää helposti sivurooliin. Hän sanoi, että tällöin uhrin elämän arvo ja inhimillisuus voivat jäädä taka-alalle. Hän kuvasi uhrin muistoa varjostavan tämän kokema väkivalta, eikä kerrontaa silloin välttämättä koeta uhria kunnioittavaksi.

⁴”Syyntakeisuudella tarkoitetaan riittävää psyykkistä terveyttä ja henkistä kypsyyttä tekojensa ymmärtämiseen” (Opuslex 2020).

Kuuntelija 1 toi esiin sen, että uhria paljon kuvaileva kerronta voi myös johtaa heidän arvottamiseensa. Kuuntelija 1 ja tekijä 2 kertoivat uhrien arvottamisen olevan yleistä esimerkiksi iltapäivälehdissä, jotka pyrkivät herättämään ihmisten mielenkiinnon sensaatiohakuisuudellaan. ”Monet tarinat jää kertomatta, koska ne ei oo mediaseksikkäitä” (T2).

Kuuntelija 1 ja tekijä 2 kertoivat, että ihmisiä kiinnostavat tietyt uhrin muuta enemmän. He mainitsivat, että tapaukset, joissa uhrina on hyvässä sosioekonomisessa asemassa oleva, valkoihoinen ja kaunis nuori nainen ovat ihmisten mielestä kiinnostavimpia. Tekijä 2 totesi, että tällaiset tapaukset saavat suosion vuoksi paljon huomiota mediassa, jolloin muut tapaukset jäävät usein huomiotta. Kolme haastateltavista (T1, T2 ja K1) sanoivat kokevansa, että true crime -podcastit pyrkivät olemaan arvottamatta uhreja. Tekijä 2 sanoi, että true crime -podcasteilla on tarkoitus luoda kontrastia sensaatiohakuiselle rikosjournalismille.

Kaikki haastateltavat siis kokivat rikosten uhrien kunnioittamisen olevan tärkeää. Kukaan heistä ei osannut kuitenkaan yksiselitteisesti rajaamaan, millainen kerronta on uhria eniten kunnioittavaa. Kuuntelija 1 ja kuuntelija 2 sanoivat uhriläheisen kerronnan olevan heille tärkeää, mutta ymmärsivät siinä olevan myös eettisiä ongelmia. Tekijä 1 ja tekijä 2 sanoivat, että he punnitsevat asiaa yleensä tapauskohtaisesti. Kaikki haastateltavat korostivat aiheen olevan moniselitteinen sekä eettisesti haastava, minkä vuoksi kaikki heistä joutuvat pohtimaan sitä usein.

4.2.3 Tyylin rooli kerronnassa

Tekijät 1 ja 2 kertoivat heidän podcasteillaan olevan omat kerronnalliset tyylinsä. Tekijä 1 kuvaili omaa tyyliään informatiiviseksi, vakaumukselliseksi ja persoonalliseksi, mutta asiassa pitäytyväksi. Tekijä 2 puolestaan luonnehti kerrontaansa faktapohjaiseksi, neutraaliksi ja tieteelliseksi, mutta samalla omintakeiseksi ja tarinankerronnalliseksi. Molemmat tekijät kokivat tyylinsä muotoutuneen uransa aikana heille sopiviksi. Kumpikaan ei kuitenkaan pidä muiden true crime -podcastien tekijöiden tyyliä väärinä tai jollain tapaa huonoina.

Vaikka tekijä 1 ja tekijä 2 eivät ota kantaa muiden tekijöiden tyyliin, he kokivat, että true crime -sisällön esittämiseen liittyy tiettyjä eettisiä vaatimuksia. Tekijä 2 piti liian tunteellista kerrontatyyliä epäasiallisena, koska hänen mukaansa uhrien ja omaisten kokema tuska ja suru siirtyvät tällöin kertojalle. Hän katsoi, ettei tunteellisuus ole olennaista itse tapauksen kannalta, ja siksi aiheista tulisi kertoa neutraalisti. Myös tekijä 1 oli sitä mieltä, ettei liika tunteellisuus sovi true crime -podcasteihin. Molemmat tekijät kuitenkin korostivat, ettei asiallisuus ja neutraalius tarkoita sitä, että kerronnan pitää olla monotonista (T1) tai että mielenkiintoinen kerronta on kiellettyä (T2).

Kuuntelijat 1 ja 2 mainitsivat kuluttavansa itselleen mieluisalla tyyllillä tehtyjä true crime -podcasteja, tuomitsematta kuitenkaan toisenlaisia kerrontatyylejä. He molemmat kokivat, että eettisen true crime -podcastin kerronnan on oltava kunnioittavaa tyylistä huolimatta. Kuuntelija 1 totesi, että oman tyylin ja persoonallisuuden näkyminen podcastissa on hyväksyttävää, jos se toteutuu objektiivisuuden ja asiallisuuden rajoissa. Hän myös sanoi pitävänsä tarinallista kerrontaa kunnioittavana, jos se ei tee sisällöstä liian viihteellistä. Kuuntelija 2 taas koki, että tunteellinen kerronta herättää empatiaa ja tekee tapauksista henkilökohtaisia, minkä vuoksi hän pitää juuri tarinallista kerrontaa eettisesti kestäväenä.

Kaikki haastateltavat sanoivat, etteivät liian iloinen sävy, nauru ja vitsailu kuulu true crime -podcasteihin. Molemmat kuuntelijat kertoivat lopettaneensa useiden true crime -podcastien kuuntelemisen, koska kokivat niiden pirteän tyyli tai vitsailun epäkunnioittavaksi. Kolme haastateltavista (T1, T2 ja K2) kuitenkin sanoivat kokevansa suomalaiset true crime -podcastit yleisesti asiallisiksi ja liian kevyen kerronnan tyylin olevan yleisempi ongelma lähinnä englanninkielisten podcastien kohdalla.

4.3 Kaupallistamisen ja viihteellistyminen ero

Tekijä 1 ja tekijä 2 sanoivat tekevänsä true crime -podcastia työkseen. Kuuntelija 1 ja kuuntelija 2 pitivät true crime -podcastien kuuntelua itselleen harrastuksena ja vapaa-ajanvietteenä. Kuuntelija 1 kertoi maksavansa true crime -sisällöstä, kun taas kuuntelija 2 mainitsi kuluttavansa vain ilmaista true crime -sisältöä.

4.3.1 Kaupallistaminen

Kaikkien haastateltavien yleinen ajatus oli, että true crime -podcastien kaupallistaminen on hyväksyttävää, jos se toteutuu ilman sisällön viihteellistymistä. Tekijät 1 ja 2 sanoivat, että on hyväksyttävää saada kompensatiota tehdystä työstä, minkä myötä myös true crime -podcasteja työkseen tekevien on saatava palkkaa. Tekijä 1 kertoi pohtineensa asiaa omalla kohdallaan useaan otteeseen ja on tullut tulokseen, ettei pysty tuottamaan podcastia ilman rahallista kompensatiota.

Kuuntelija 2 totesi, että kärjistettynä true crime -podcasteissa on kyse tienaamisesta toisten ihmisten kokemilla kauheuksilla ja väkivallalla, mikä saa true crime -sisällöllä tienaamisen kuulostamaan väärältä sekä itsekkäältä. Hän kuitenkin sanoi ymmärtävänsä, ettei yleisesti true crime -podcasteissa

ole kyse tuottaa rahaa toisen kivulla. Kuuntelija 2 kertoi myös kuuntelevansa ainoastaan sellaisia true crime -podcasteja, joissa hän kokee tekijöiden olevan selkeitä motiiveistaan tuottaa podcastia.

Kuten aiemmin ilmeni, tekijät 1 ja 2 tiedostivat voivansa ansaita nykyistä enemmän kertomalla vain tiettyntyyllisistä tapauksista, mutta ovat päättäneet olla tekemättä niin, sillä kummankaan true crime -podcastin tekemisen taustalla ei ole taloudellinen hyöty. True crime -podcastilla ansaitseminen mahdollistaa kuitenkin laadukkaan sisällön tuottamisen sekä podcastin tekemisen päivätyönä (T1). Molemmat tekijät korositivat, ettei heidän syynsä tehdä true crime -podcastia ole taloudellinen, mutta taloudellinen kompensatio on heidän mielestään hyväksyttävää.

Tekijä 1 kuitenkin kertoi, että kokee hankalaksi markkinoida itseään ja podcastiaan. Hän sanoi pyrkivänsä aktiivisesti löytämään uusia kuuntelijoita, mutta kokee sen eettisesti haastavaksi. Hän kertoi sensaatiohakuisen ja koukuttavan markkinoinnin olevan tehokkainta, mutta näkee sen viihteellistävän true crime -sisältöä liikaa, jolloin kerronta muuttuu epäasialliseksi. Tekijä 1 sanoi eettisesti kestävän markkinoinnin olevan hänelle tällä hetkellä ajankohtainen ratkaistava haaste.

Myös kuuntelija 1 koki, että true crime -podcastien kaupallistaminen on hyväksyttävää juuri silloin, kun sen tarkoituksena on antaa podcastien tekijöille resursseja laadukkaamman taustatyön ja sisällön tekemiseen. Hän vertasi true crime -podcasteja tutkivaan rikosjournalismiin ja sanoi kokevansa oikeutetuksi maksaa true crime -sisällöstä, mikäli se tukee tekijöitä tuottamaan hyvän ja laadukkaan sisällön tuottamisessa.

4.3.2 Viihteellistyminen

Kaikki haastateltavista olivat true crime -podcastien viihteellistymistä vastaan. Koska viihteellistymisessä media siirtyy vakavasta ja rationaalisesta sensaatiohakuiseen, kaikki haastateltavat kokivat sen sopimattomaksi true crime -sisällön kohdalla. Tapahtumat, joista true crime -podcastit kertovat, ovat kaikki oikeita ihmisiä koskettavia vakavia tapauksia, minkä vuoksi kukaan haastateltavista ei kokenut asialliseksi kertoa niistä viihteellisesti.

Tekijä 2 toi esille viihteen ja viihteellistymisen eron. Hän huomautti, että podcastit luokitellaan yleisesti viihteeksi ja ne ovat yksi ajanvietteen muoto. Hän tokaisi, että true crime -podcastit voidaan siis nähdä viihteenä, vaikka niiden sisältö ei olisikaan viihteellistä. Hänen mukaansa true crime -podcasteja voidaan kuluttaa niin sanotusti viihteenä, mutta niitä ei pidä tuottaa viihteellisyyden ehdoilla.

Tekijä 2 kuitenkin koki, ettei viihteellisten elementtien sisällyttäminen true crime -podcastiin tee siitä automaattisesti eettisesti tuomittavaa. Hänen sanoi, että pitää esimerkiksi koukkujen tekemistä osana hyvää tarinankerrontaa. Myös tekijä 1 sanoi liittävänsä tarinankerronnallisia teemoja omaan podcastiinsa sen takia, että se tekee kuuntelukokemuksesta johdonmukaisen ja selkeän. Hän sanoi, ettei koe kerronnallista tyyliä viihteellistymisen kannalta mitenkään merkittäväksi, jos se perustuu faktatietoon.

Kaikki haastateltavat siis ymmärsivät ja sanoivat hyväksyvänsä true crime -podcastien kaupallistamisen, jos se ei tapahdu viihteellistymisen ehdoilla tai jos sen merkittävimpana syynä ei ole taloudellisen hyödyn saaminen. Molemmat tekijät mainitsivat myös olevansa mielissään siitä, että he pystyvät tekemään podcasteja päivätyönään, sillä molempien kohdalla true crime on alkanut harrastuksena. Myös kuuntelija 1 sanoi pitävänsä siitä, että nykyään true crime -podcastia voi tehdä työkseen, sillä se ei aina ole ollut mahdollista.

4.4 Kuvat, videot ja muu media osana podcasteja

Monella true crime -podcastilla on niiden tekijän ylläpitämä Instagram-tili, jossa he jakavat rikostapauksiin liittyvää materiaalia ja muuta podcastiin liittyvää ajankohtaista tietoa. Instagram-tilien avulla tekijät ovat myös vuorovaikutuksessa kuuntelijoidensa kanssa. Tekijä 1 ja tekijä 2 ovat luoneet omille podcasteilleen tällaiset Instagram-tilit, joissa he jakavat jaksoja tukevaa sekä muuta true crime -aiheista materiaalia ja ovat yhteydessä kuuntelijoihinsa markkinoiden samalla omaa podcastiaan. Kuuntelija 2 kertoi seuraavansa joitakin true crime -podcasteja ja kuuntelija 1 sanoi satunnaisesti käyvänsä eri true crime -podcastien tileillä Instagramissa, vaikkei itse seuraa niitä.

Haastateltavien ajatukset tapauskohtaisen kuvamateriaalin jakamisesta olivat vaihtelevia. Kaikki heistä kokivat tietynlaisen materiaalin ja median jakamisen hyväksyttävänä, mutta he toivat esille myös sen eettisiä ongelmia. Esimerkiksi tekijä 2 sanoi rikoksia koskevan median jakamisessa olevan kaksi pääongelmaa: tekijänoikeudet sekä hyvän maun rajat. Hän kuitenkin mainitsi asian jakavan mielipiteitä, eikä siihen ole yksiselitteistä oikeaa vastausta.

Tekijä 2 sanoi, että hän on itse hyvin tarkka tekijänoikeuksista, eikä näin ollen jaa mitään tekijänoikeuksilla suojattua. Jos kuvan, videon tai muun median tekijänoikeudet ovat epäselvät tai niitä on hankala selvittää, tekijä 2 kertoi tällöin olevansa jakamatta niitä. Yleinen kanta hänellä oli, että rikokset ovat valitettavasti julkisia tapauksia, jolloin niihin liittyvän materiaalin avoin käsittely on hyväksyttävää. Hän kuitenkin mainitsi, että mediaa jakaessa on myös oltava hienotunteinen ja uhrin omaisten toiveita on suotavaa noudattaa kunnioitussyistä.

Tekijä 1 oli samaa mieltä tekijän 2 kanssa siitä, että kuvien, videoiden ja muun median julkaisu jakaa hyvin paljon mielipiteitä. Tekijä 1 koki itse asian olevan hyvin tapauskohtainen ja hän sanoi eettisen arvioinnin sen osalta olevan välillä hyvin hankalaa. Hän sanoi, että laajasti jaettu ja levinnyt materiaali voidaan yleisesti kokea hyväksyttäväksi jakaa. Hän kuitenkin sanoi myös, että läheisten lupien, toiveiden ja ajatusten asiaan liittyen tulisi toimia suurimpana auktoriteettina jaettavan materiaalin osalta. Hän kertoi tämän johtuvan siitä, että uhrien läheiset toimivat rikosten sijaiskärsijöinä, ja he myös tuntevat uhrin ajatusmaailman parhaiten.

Omalta osaltaan tekijä 1 kertoi jakavansa mediamateriaalia rikostapauksiin liittyen sillä ajatuksella, että se auttaa ja tukee tapausten ymmärtämistä. Hän sanoi, ettei pidä tärkeänä jakaa graafista sekä yksityiskohtaista materiaalia tapaukseen liittyen, sillä ei koe tällaisen median tuovan mitään lisäarvoa tapaukselle tai sen ymmärtämiselle. Tekijän 2 tapaan tekijä 1 kertoi ottavansa tekijänoikeudet vakavasti huomioon, eikä jaa tekijänoikeuksilla suojattua materiaalia.

Kuuntelija 1 oli hyvin samaa mieltä molempien tekijöiden kanssa. Myös hän koki asian olevan hyvin moniselitteinen, eikä sanonut sillä välttämättä olevan absoluuttista oikeaa ja väärää. Hän koki havainnollistavan sekä hahmottamista helpottavan median jakamisen olevan hyväksyttävää, jos se on laadultaan asiallista, neutraalia ja totuudenmukaista. Hän tiedosti, ettei uhri ole voinut antaa suostumustaan jaettavan materiaalin jakamiselle, minkä vuoksi tapauksien asianomaisten toiveita on vaikea tietää ja noudattaa. Hän sanoi kuitenkin, että true crime -podcastien tekijöiden on tärkeä noudattaa uhrin omaisten toiveita, jos ne ovat tiedossa.

Kuuntelija 1 ja kuuntelija 2 olivat molemmat sillä kannalla, ettei graafisien tai sensuroimattomien rikospaikkakuvien julkaisu ole eettisesti hyväksyttävää. Erityisesti kuvat uhrin ruumiista koettiin epäkunnioittaviksi, sillä ne rikkovat uhrin hautarauhaa sekä yksityisyyttä (K2). Kuuntelija 2 huomautti, etteivät veriset ja sotkuiset kuvat rikospaikasta tuo myöskään mitään lisäarvoa tapauksen ymmärtämiseen, joten niiden jakaminen ei ole tarpeellista. Myös tekijälle 1 ja tekijälle 2 oli itsestään selvää, etteivät kuvat uhrin ruumiista tai videot väkivallanteosta kuulu julkiseen jakeluun.

Sen sijaan kuuntelija 2 piti uhrin elämää ennen rikosta kuvaavan materiaalin jakamista eettisesti perusteltuna. Uhrin kasvojen näkeminen tekee tapauksesta henkilökohtaisemman ja auttaa kuuntelijaa ymmärtämään rikoksen vaikutukset sen sijaan, että tapaus jäisi pelkäksi viihteeksi (K2). Kuuntelija 2 korosti, että hänelle on eettisesti tärkeää hahmottaa, että rikoksen taustalla on todellinen ihminen, joka on menettänyt henkensä. Hän koki, että uhrin elämää ennen rikosta kuvaava materiaali auttaa kuuntelijaa luomaan yhteyden uhriin ja herättämään empatiaa, mikä puolestaan tukee true crime -podcastien eettistä esittämistä.

Kuuntelija 1 toi esiin, ettei hän pidä hyväksyttävänä rikokseen liittymättömien kuvien jakamista tekijän tai syytetyn läheisistä. Hän mainitsi, että tämä voi luoda eettisesti ongelmallisen tilanteen, jossa rikokseen osattomat henkilöt joutuvat syytösten kohteeksi. Hän totesi, että omaisten roolia voi olla perusteltua tarkastella tilanteissa, joissa heidän toimintansa vaikutti tai olisi voinut vaikuttaa rikoksen lopputulokseen. Tämä ei kuitenkaan oikeuta viattomien rikoksen tekijän läheisten kuvien levittämistä sosiaalisessa mediassa (K1).

Rikoksiin liittyvien kuvien, videoiden ja muun median jakamista pidettiin siis eettisesti haastavana kysymyksenä, sillä näkemykset asiasta vaihtelevat true crime -yhteisössä hyvin suuresti (T1, T2 ja K1). Tekijät 1 ja 2 kertoivat arvioivansa asiaa tapauskohtaisesti, kuitenkin aina tekijänoikeuksia kunnioittaen. Kuuntelija 2 puolestaan nosti esiin uhrien elämää ennen rikoksia kuvaavan materiaalin, jonka hän koki eettisesti perustelluksi. Kaikki haastateltavista pitivät graafisten ja sensuroimattomien kuvien jakamista epäeettisenä. Erityisesti kuuntelijat 1 ja 2 korostivat tämän näkökulman merkitystä. Lisäksi koettiin tärkeäksi, että omaisten mielipiteitä ja toiveita materiaalin julkaisemisesta kunnioitetaan parhaan mukaan (T1, T2 ja K1).

4.5 Eettiset käytännöt ja eettisen vastuun jakautuminen

Olen aiemmin nostanut esiin useita tapoja, joilla haastateltavat kertoivat toteuttavansa true crime -työtä ja -harrastusta eettisesti. Tässä alaluvussa kokoan vielä yhteen erilaisia käytäntöjä, joilla informantit kertoivat pyrkivänsä huolehtimaan oman toimintansa eettisyydestä, sekä heidän näkemyksiään siitä, kenelle eettinen vastuu ensisijaisesti kuuluu. Lisäksi tarkastelen haastateltavien kokemuksia eettisen vastuun ylläpitämisestä.

4.5.1 Oman etiikan hallinta

Tekijä 1 sanoi merkittävimmän eettisen säätelyn ja pohdinnan toteutuvan hänellä jakson valinnassa. Hän kertoi, että eettisten näkökulmien huomioiminen jo tässä vaiheessa auttaa ennaltaehkäisemään myöhempiä eettisiä ongelmia. Kaksi haastateltavaa (T1 ja T2) kokivat, että jatkuva huomion kiinnittäminen oman toiminnan eettisyyteen ohjaa heidän tekemistään ja tukee heitä podcastin tuottamisessa eettisesti kestäväällä tavalla.

Tekijä 2 kertoi varmistavansa jo käsikirjoitusvaiheessa, ettei jaksoon sisälly eettisesti kyseenalaisia elementtejä. Tällaisiksi hän nimesi esimerkiksi humoristiset ja epäasialliset ilmaisutavat,

vanhentuneet tai loukkaavat käsitteet sekä omat mielipiteet ja spekulointi. Hän kertoi poistavansa käsikirjoituksesta vitsit, tarkastavansa käsitteet ja sensitiiviset sanavalinnat sekä erottelevansa selkeästi spekulointia ja faktaa. Tekijä 2 uskoi, että huolellinen taustatyö johtaa laadukkaaseen käsikirjoitukseen, joka puolestaan mahdollistaa true crime -podcastille eettisesti kestävän esitystavan.

Kuuntelijoiden 1 ja 2 kohdalla nousi esiin, että true crime -podcastien joukosta on vuosien mittaan valikoitunut heidän omaa eettistä ajatteluaan tukevia podcasteja. Tekijä 1 totesi, että tietoisuuden lisääntyminen ja omien arvojen vahvistuminen ovat vaikuttaneet siihen, millaisia true crime -podcasteja hän valitsee kuunneltavakseen. Hän kertoi myös tekevänsä eettistä arviota jaksojen välillä. Myös kuuntelija 2 kertoi, että hänen kuunteluunsa on vakiintunut podcasteja, jotka hän kokee eettisesti hyväksyttäväksi.

Molemmat kuuntelijat kertoivat tekevänsä eettistä arviointia kuitenkin jatkuvasti true crime -podcasteja kuunnellessaan, vaikka he kuuntelevatkin pääasiassa omien arvojensa mukaisiksi kokemiaan podcasteja. He kokivat toimivansa eettisesti väärin, jos jatkavat epäeettiseksi kokemansa podcastin kuuntelemista ja sen tukemista. Erityisesti kuuntelija 1 korosti, ettei halua maksamalla tukea taloudellisesti sellaisia true crime -podcasteja, jotka hän kokee epäeettiseksi. Omien arvojen arviointi ja niiden pohjalta tapahtuva sisällön valikointi toimii siis molemmille kuuntelijoille konkreettisena käytäntönä hallita omaa etiikkaa.

Haastatteluissa kävi siis ilmi, että etiikka oli kaikille informanteille jatkuvasti käsitellyssä oleva teema. True crime -podcastien eettisesti kestävä tuottaminen ja kuunteleminen koettiin yleisesti erittäin merkittäväksi (T1, T2, K1 ja K2). Tekijöiden 1 ja 2 kohdalla tämä näkyi pääosin ennaltaehkäisevissä käytännöissä. Kuuntelijat 1 ja 2 puolestaan kertoivat valikoivansa kuuntelemansa podcastit omien eettisten kriteeriensä pohjalta sekä tekevänsä jatkuvaa eettistä arviointia kuluttamastaan sisällöstä.

4.5.2 Tekijöiden ja kuuntelijoiden eettinen vastuu

Kaikki haastateltavat kokivat, että niin tekijöillä kuin kuuntelijoillakin on vastuu toteuttaa ja säädellä true crime -podcasteja eettisesti, mutta haastateltavista kolme (T2, K1 ja K2) olivat sitä mieltä, että tekijöiden vastuu on suurempi. Tekijä 1 koki vastuun olevan puoliksi tekijöillä ja puoliksi kuuntelijoilla. ”Vähän niinku polkupyörä, mis on kaks pyörää” (T1). Kuuntelija 1 ja tekijä 2 totesivat, että tekijät vastaavat siitä, millaista true crime -materiaalia julkaistaan, mutta kuuntelijoiden rooli on merkittävä, sillä tekijät tarvitsevat kuuntelijoita menestyäkseen. Myös tekijä

2 sanoi, että vastuu on ehdottomasti tekijöillä, mutta hän koki kuuntelijoilla olevan suuri vaikutus asiaan.

Kuuntelijat 1 ja 2 sanoivat, että kuuntelijoilla on vastuu tukea vain eettisesti kestäviä true crime -podcasteja, vaikka suurin vastuu heidän mielestään onkin tekijöillä. Näkemykset eettisestä true crime -sisällöstä ovat kuitenkin eriäviä, ja tekijä 1 totesi, että jokainen tekee oman arvionsa siitä, millaista true crime -sisältöä kuuntelee. Hän kuitenkin lisäsi, ettei voi ymmärtää, jos kuuntelija voi hyvällä omatunnolla tukea esimerkiksi plagioimisesta kiinni jäänyttä tekijää. Kuuntelija 2 totesi, etteivät kuuntelijat voi myöskään alkaa vaatimaan esimerkiksi raakaa tai graafista sisältöä tekijöiltä.

Koettiin, että kuuntelijat eivät ole päävastuussa, mutta he ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa tekijän julkaisemaan sisältöön ja näin ollen osavastuussa (T1 ja T2). Kaikki haastateltavat tiedostivat, että tekijät rohkaistuvat tekemään kuuntelijoiden suosimaa materiaalia, joten kuuntelijat voivat kulutuksellaan vaikuttaa julkaistavaan sisältöön. Kuuntelija 1 lisäsi, että on kuitenkin loppujen lopuksi tekijän päätettävissä, millaista sisältöä hän julkaisee.

Kaikki haastateltavat kokivat jonkin verran vastuuta omasta tekemisestään. Kaikki heistä sanoivat kamppailleensa kokemansa vastuun kanssa joko enemmän (K1 ja K2) tai vähemmän (T1 ja T2). Tekijät 1 ja 2 kertoivat kokevansa vastuuta, mutta olevansa varmoja oman eettisyyden hallinnan suhteen. Kuuntelijat 1 ja 2 kertoivat pohtivansa usein omaa vastuutansa väkivaltaisen sisällön kuuntelijoina. Kuuntelija 2 sanoi, että varsinkin alkuvaiheessa hän kyseenalaisti moneen otteeseen sitä, onko true crime -podcastien kuuntelu jollain tapaa eettisesti väärin.

Tekijät 1 ja 2 kokivat tuottavansa eettisesti kestäväää true crime -sisältöä, minkä vuoksi molemmat heistä uskoivat pikemminkin auttavansa ihmisiä sen sijaan, että satuttaisivat jotakin tekemällään sisällöllä. He kuitenkin myönsivät, että true crime -sisältöä on mahdollista ”käyttää väärin” (T2), mutta ettei sellainen käyttö valitettavasti ole heidän omassa hallinnassaan. True crime -podcastien vääräksi käytöksi tekijä 2 nosti niiden sisältämän väkivallan, murhien tai rikosten ihailun.

Molemmat tekijät mainitsivat voivansa vaikuttaa podcastin sisällön väärään käyttöön ainoastaan tuottamalla itse laadukasta sekä eettisesti kestäväää materiaalia.

Haastateltavat sanoivat siis, että vastuu eettisestä true crime -sisällöstä ja sen säätelystä kuuluu niin podcastin tekijöille kuin niiden kuuntelijoillekin (T1, T2, K1 ja K2). Podcastien tekijöillä koettiin kuitenkin olevan suurempi vastuu, sillä loppujen lopuksi he päättävät, millaista true crime -materiaalia julkaisevat (T2, K1 ja K2). Kuuntelijoiden merkitystä julkaistavaan sisältöön ei voida kuitenkaan vähätellä, sillä podcastien tekijöiden ja kuuntelijoiden välillä vallitsee hyvin vahva

vuorovaikutteisuus, ja kuuntelijoillakin on suuri vastuu siitä, millaista true crime -sisältöä he päättävät kuluttaa (T1, T2, K1 ja K2).

5 Johtopäätökset

Tutkimukseni tarkoitus oli kartoittaa true crime -podcasteihin liittyviä eettisiä ongelmia ja tapoja, joilla niitä voidaan käsitellä sekä hallita. Halusin lähestyä ongelmanasettelua true crime -podcastien kuuntelijoiden ja tekijöiden näkökulmasta, sekä nostaa heidän yksilökohtaisia kokemuksiaan esiin ja koota niistä monipuolisen aineiston. Neljän informantin haastatteluista muodostunut aineisto ja sen pohjalta tekemäni analyysi vastasivat molempiin tutkimuskysymyksiin sekä laadukkaasti että perinpohjaisesti.

Vastaan tässä kappaleessa kahteen johdannossa esitettyyn tutkimuskysymykseen. Johtopäätökset on luotu neljän haastateltavan vastauksiin perustuvan analyysin kannalta. Ne eivät siis välttämättä luo kiistatonta ja suurelle otannalle yhtenäistä totuutta, vaan tuovat esille yksilöiden henkilökohtaisia näkemyksiä ilmiöstä, jotka kiteytin yhteneviksi johtopäätelmiksi. Tämä oli kuitenkin tutkimukseni tarkoitus, joten johtopäätökset ovat tutkielmani kontekstissa riittäviä.

Haastateltavien näkemykset eettisistä hankaluuksista eivät yleisesti eronneet toisistaan. Yksittäisten näkemysten ja kokemusten välillä oli kuitenkin paikoittain eroja informanttien kesken. Tekijät toivat esiin enemmän podcastien tekemiseen ja julkaisuun liittyviä eettisiä hankaluuksia, kun taas kuuntelijoiden vastaukset tulivat luonnollisesti podcastin kuluttajien näkökulmasta. Haastateltavien kesken oltiin kuitenkin yleisesti samaa mieltä siitä, millaisia eettisiä ongelmia true crime -podcasteihin liittyy. Tavat käsitellä ja hallita omaa etiikkaa vaihtelivat, mutta niissä oli myös samankaltaisuuksia.

5.1 Eettiset ongelmat true crime -podcasteissa

Eettinen pohdinta toimii koko podcastprosessia ohjaavana tekijänä. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, kuinka podcastjaksojen aiheet ja käsikirjoitukset on jo ennalta luotu tavoittelemaan eettisesti kestävää lopputulosta, sekä siinä, miten kuuntelijat valitsevat jo etukäteen itselleen eettiseksi kokemansa podcastit kuunneltavaksi. Eettistä pohdintaa ei voi erottaa true crime -podcastien tekemisestä tai kuuntelusta, sillä niiden tarkoitus on asettua vastapainoksi sensaatiohakuille rikosjournalismille ja tuoda esiin kestäviä tapoja puhua tosielämässä tapahtuneista rikoksista.

True crime -podcastien eettisiä hankaluuksia liittyy jaksojen sisältöön, kerronnan tapaan ja tyyliin, sisällön viihteellistymiseen ja sen kaupallistamiseen sekä oheismateriaalin jakamiseen jaksojen yhteydessä. Mässäilevä ja sensaatiohakuinen sisältö on epäeettistä, sillä se mahtalee tapahtuneella väkivallalla, mikä on epäkunnioittavaa uhria kohtaan. Myös väkivaltaa ja henkirikoksia liian

yksityiskohtaisesti kuvaileva kerronta on sen vuoksi epäeettistä. Tällaisen true crime -podcastin tekeminen ja kuunteleminen on eettisesti tuomittavaa. Raakoja ja seksuaaliväkivaltaa sisältävien jaksojen teossa on myös oltava erityisen sensitiivinen, ja pohdittava omia syitä haluta kertoa tällaisista tapauksista tai kuunnella niitä.

Tämän lisäksi sisällön on oltava faktuaalista, jotta se voidaan kokea eettisesti kestäväksi true crime -genren kontekstissa. Tämän vuoksi tapauksiin liittyvä spekulatio true crime -podcasteissa tai niiden yhteydessä on eettisesti hankalaa. Spekulointi voi olla epäeettistä myös siksi, koska se altistaa mässäilyyn ja väärin ihmisten syyttämiseen. Eettisesti kestävää spekulatiota on siis hankalaa tehdä. Suomalaiset podcastit ovat kuitenkin spekuloinnin kannalta laadukkaita, minkä vuoksi se ei ole itsessään aina eettisesti tuomittavaa.

Uhria kunnioittava kerronta on erityisen tärkeä osa eettisesti kestävää podcastsisältöä. On kuitenkin vaikea määritellä, mitä se käytännössä tarkoittaa, sillä asia on hyvin tapauskohtainen. Oikeaa linjausta eettisen kerronnan tyylin suhteen on vaikea määritellä myös siksi, että se on niin moniselitteinen. Asialle ei ole yhtä ainoaa ratkaisua, vaan jokainen tekijä ja kuuntelija tekee itselleen oikeat valinnat tyylin suhteen omalla kohdallaan.

Kuvia, videoita ja muuta mediaa voidaan julkaista true crime -jaksojen yhteydessä, jos ne auttavat avaamaan tai selkeyttämään tapauksia. Uhrien läheisten ajatuksia ja toiveita on tärkeä huomioida sekä kunnioittaa tapauksiin liittyvän materiaalin julkaisemisen suhteen. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, jolloin jokaisen on toimittava itselleen hyväksi kokemallaan tavalla, yksityisyydensuojaa, lakia ja tekijänoikeuksia noudattaen. Ruumiskuvia tai muuten graafista materiaalia ei ole perusteltua julkaista. Käytännössä kaikki materiaali, sisältö ja kuvailu, joka ei tuo lisäarvoa tai -ymmärrystä tapaukselle, on eettisesti kyseenalaista julkaista.

True crime -podcastin tekemisestä on oikeutettua saada taloudellista kompensatiota. Kuten muistakin päivätöistä, podcastin tekemisestä on saatava palkkaa. True crime -podcastien kaupallistaminen mahdollistaa myös laadukkaamman taustatyön, mikä puolestaan tekee niiden sisällöstä eettisesti kestävämpää. Kaupallistaminen ei saa kuitenkaan tapahtua viihteellistymisen ehdoilla. True crime -podcastien viihteellistyminen on epäeettistä, sillä tällöin niiden sisältö muuttuu vakavasta ja faktuaalisesta sensaatiohakuiseen ja dramaattiseen.

5.2 Tapoja käsitellä ja hallita eettisiä ongelmia

Erilaisia tapoja käsitellä omaa eettisyyttä true crime -podcastia tehtäessä tai kuunneltaessa on monia. Useat näistä ovat ennaltaehkäiseviä. Jaksojen ja aiheiden huolellinen valinta sekä eettinen

reflektointi jo käsikirjoitusta tehdessä ehkäisevät eettisten ongelmien syntymistä. Erityisesti erittäin raaosta, todella tunnetuista ja sekä lapsiin kohdistuvista tapauksista kerrottaessa on tärkeää olla selkeä omista motiiveista. Tällaiset tapaukset tuottavat tekijöille eniten taloudellista hyötyä, minkä vuoksi jakson tekemisen taustalla on oltava perusteltu motiivi, ettei podcastin tekeminen tapahdu kaupallisuuden ehdoilla.

Myös true crime -podcastien kuuntelijoiden tekemä ennakointi podcastien ja niiden jaksojen välillä toimii tapana hallita omaa etiikkaa. Kun kuuntelija valitsee kulutukseen omia arvoja tukevaa ja eettisesti kestävästä materiaalista, rohkaistuvat true crime -podcastien tekijät tuottamaan jatkossa samankaltaista sisältöä. Kuuntelijoiden tukiessa eettisesti kestävästä true crime -materiaalista, he aktiivisesti vaikuttavat siihen, millainen materiaali saa eniten huomiota.

Yksinkertaistettuna kuuntelijoiden kohdalla true crime -podcastien eettinen sääntely tapahtuu tarkastelemalla omaa arvomaailmaa ja valikoimalla sen pohjalta, millaista materiaalia he kokevat parhaaksi kuunnella. Kuulijoilla on myös vastuu tehdä jatkuvasti eettistä arviointia, jättää epäeettisen podcastin kuuntelu kesken, sekä pidättäytyä vaatimasta raakaa sisältöä pelkästään sen graafisuuden vuoksi.

True crime -podcastien eettinen tekeminen ja kuunteleminen on siis jatkuva prosessi. Eettisesti kestävä true crime perustuu niin ennaltaehkäiseviin käytäntöihin kuin kuuntelijoiden ja tekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. Eettistä pohdintaa ja valikointia tehdään jo ennen jakson käsikirjoittamista, ja se jatkuu vielä pitkään jakson julkaisemisen jälkeen. Koska eettinen pohdinta on olennainen osa true crime -podcasteja, ne toimivat kestävässä tapana esittää true crime -sisältöä.

Lähteet

Tutkimusaineisto:

Haastattelu. Kuuntelija 1. Haastattelijana Siru Huhtala

Haastattelu. Kuuntelija 2. Haastattelijana Siru Huhtala

Haastattelu. Tekijä 1. Haastattelijana Siru Huhtala

Haastattelu. Tekijä 2. Haastattelijana Siru Huhtala

Tutkimuskirjallisuus:

Fingerroos, Outi, Konsta Kajander ja Tiina-Riitta Lappi. 2022. *Kulttuurien tutkimuksen menetelmät*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Graham, Caroline ja Kylie Steven. 2022. 'It doesn't feel right to say how much I enjoyed this': Listener perspectives on ethics in true crime podcasts. *Australian Journalism Review* 44(2): 211–228. https://intellectdiscover.com/content/journals/10.1386/ajr_00104_1.

Hakola, Noora. 2020. *Kotimaiset true crime -podcastit ja niiden tekijöiden eettinen vastuu*. Medianomian opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Hammersley, Ben. 2004. Audible revolution. *The Guardian*. 12.2.2004. Viitattu 14.4.2025. <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>.

Hämäläinen, Nora. 2016. *Descriptive Ethics: What Does Moral Philosophy Know about Morality?* New York: Palrave Macmillan.

Jäntti, Mari. 2023. Tutkijat: Kaikkea nykyistä true crimea ei pitäisi julkaista. Yle. 20.5.2023. Viitattu 14.4.2025. <https://yle.fi/a/74-20031303>.

Jääskeläinen, Petri. 2023. Joka vanhoja muistelee... Ylioppilaslehti. 10.5.2023. Viitattu 14.4. <https://ylioppilaslehti.fi/2023/05/joka-vanhoja-muistelee/>.

Kuula, Arja. 2006. Yksityisyyden suoja tutkimuksessa. Teoksessa *Etiikkaa ihmistieteille, toimittaneet Jaana Hallamaa, Veikko Launis, Salla Lötjönen ja Irma Sorvali*. 124–140. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

McAllister, Matthew. 2021. *Commercialization*. Wiley Online Library. Julkaistu 23.4.2021. Viitattu 19.4.2025. <https://onlinelibrary-wiley-com.ezproxy.utu.fi/doi/10.1002/9781405165518.wbeos1089>.

- Noe, Ezri. 2022. *True Crime Podcasts: Analyzing Ethical Principles, Advocacy, and Sensationalism*. Social and Behavioral Sciences' Honors Program. Kirkland: Northwest University.
<https://archives.northwestu.edu/handle/nu/58753>.
- Nuutinen, Mika. 2022. Mistä true crime -podcastien suosio kumpuaa? *Kaupunkikanava*.
24.11.2022. Viitattu 13.4.2025. <https://kaupunkikanava.fi/mista-true-crime-podcastien-suosio-kumpuaa/>.
- Opuslex. 2020. *Syyntakeisuus, alentunut syyntakeisuus ja syyntakeettomuus*. Julkaistu 23.1.2020.
Viitattu 15.5. <https://www.opuslex.fi/artikkelit/rikos/syyntakeisuus-alentunut-syyntakeisuus-ja-syyntakeettomuus>.
- Ruohonen, Voitto. 2022. *Rikos ei vanhene – True crime kyläkäräjistä podcasteihin*. Helsinki: Gaudeamus.
- Smail, Jordan. 2022. *The Ethical Dilemmas of the True Crime Genre*. Markkinoinnin opinnäytetyö.
Fayetteville: University of Arkansas.
- Tieteen termipankki. n.d. *Kirjallisuudentutkimus: spekulatio*. Viitattu 25.5.2025.
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:spekulatio>.
- Tuomi, Jouni ja Anneli Sarajärvi. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Yläanne, Henriikka. 2024. *Kuuntelijoiden näkemyksiä true crime -podcastien luotettavuudesta*.
Medianomian opinnäytetyö. Helsinki: Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/850967/Ylanne_Henriikka.pdf;jsessionid=B3EA8516D9AFBAD0FEE890D3A04A79E6?sequence=2.

Liitteet

Liite I: Haastattelukutsu

Hei,

Olen Siru Huhtala ja opiskelen kolmatta vuotta Turun yliopistossa kulttuurien tutkimuksen tutkinto-ohjelmassa. Teen tänä keväänä 2025 kandidaatintutkielmaani, jonka aiheeksi valitsin "True crime -podcastien eettisyys ja eettiset kysymykset".

Olisitko mahdollisesti kiinnostunut osallistumaan tutkielmani haastateltavaksi? Olen suunnitellut kerääväni tutkimusaineistoni haastattelemalla paria true crime -podcastien tekijää sekä paria kuuntelijaa. Haastattelu toteutettaisiin todennäköisesti helmi-maaliskuun aikana riippuen sinun aikatauluistasi, ja sen kesto olisi tilanteen mukaan noin 30 min-1,5 h. Haastattelu voidaan suorittaa esimerkiksi etähaastatteluna Zoomissa tai Teamsissa.

Haastattelu nauhoitetaan ja käyttäisin sitä aineistona tutkimuksessani, jonka jälkeen se kuitenkin tuhoataan tietoturvasyistä eikä sitä arkistoida. Tutkimus toteutetaan myös anonyymisti, eli henkilöllisyytesi ei paljastuisi missään tutkielman vaiheessa. Voit myös halutessasi aina jättää vastaamatta valitsemiisi kysymyksiin tai perua tutkimukseen osallistumisen missä tahansa vaiheessa. Haastattelun luottamuksellisuus turvataan myös niin, ettei tehtyä äänitallennetta ja tekstitiedostoa käsittele kukaan muu kuin haastattelija (Minä).

Jos olet kiinnostunut osallistumaan true crime -podcastien eettisyyttä käsittelevän kandidaatintutkielmani haastateltavaksi, olisin hyvin kiitollinen! Voit olla minuun yhteydessä sähköpostilla ja kysyä tarkentavia kysymyksiä, tai sopia suoraan haastatteluajan kanssani. Toivottavasti olemme yhteyksissä pian!

Ystävällisin terveisin,

Siru Huhtala

siehu@utu.fi

Kulttuurien tutkimus, Humanistinen tiedekunta

Historian-, kulttuurien ja taiteiden tutkimuksen laitos, Turun yliopisto

Liite II: Haastattelurunko:

I Eettiset kysymykset

1. Mitä eettisiä hankaluuksia tai kysymyksiä True Crime -podcastien tekoon liittyy?
2. Onko True Crime -podcastien tuottamisessa jotain eettisesti hyvää? Mitä?
3. Onko True Crime -podcastien kaupallistaminen mielestäsi eettisesti hyväksyttävää? Miksi/Miksi ei?
4. Näetkö eettisiä hankaluuksia video-, kuva- tai audiomateriaalien jakamisessa podcast-jaksojen yhteydessä?
5. Missä menee mielestäsi ns. hyvän maun rajat True Crime -podcastin sisällössä, ettei siitä tule epäeettisiä?

II Oma vastuu ja reflektointi

6. Pyritkö pitämään huolta omasta eettisyydestäsi True Crime -podcastia tehdessäsi? Miten?
7. Koetko eettisyyden ylläpitämisen hankalaksi vai helpoksi omalla kohdallasi?
8. Onko mielestäsi True Crime -podcastien eettinen toteuttaminen ja säätely enemmän tuottajien vai kuuntelijoiden vastuulla? Miksi näin?
9.
 - a. (Tekijälle) Koetko vastuuta väkivallasta, murhista ja muusta väkivallasta, joita on toteutettu True Crime -podcastien innoittamana? Ovatko tällaiset tapaukset herättäneet sinussa eettistä pohdiskelua työsi suhteen?
 - b. (Kuuntelijalle) Mitä ajatuksia sinulla on siitä, että haluat kuluttaa väkivaltaa, rikoksia ja murhia sisältävää materiaalia ja kuulut true crime -kuuntelijakuntaan?
10.
 - a. (Tekijälle) Oletko kokenut hankalia eettisiä dilemmoja podcastia tehdessäsi, jotka ovat saaneet sinut jättämään tapauksen aiheen, jakson tai taustatyön kesken, tai saaneet sinut katumaan/poistamaan jakson?
 - b. (Kuuntelijalle) Oletko kokenut hankalia eettisiä dilemmoja podcasteja kuunnellessani, jotka ovat saaneet sinut jättämään jakson tai podcastin kuuntelun kesken?

III Lisäksi

11. Mikä saa ihmiset kuuntelemaan True Crime -podcasteja? Mikä niissä kiehtoo?